

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 94. ANUL XI.

Sabiu, in 10 Octobře 1863.

in provinciile din Monarchia pe unu an 8 fl. era pe o jumătate de anu 4. fl. v. a. Pentru princ. si trei sitraie pe anu 12 fl. pe 1/2 anu 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litero mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. s. pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v.

Telegrafulu este de doua ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditor'a foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gal'a, prin scrisori francate, adresate catra espeditor'a. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Depesia telegrafica a „Tel. Rom.“

data la Vienn'a in 8/20 Octobře la 3 ore 10 minute, dupa amedi, sosita la Sabiu in 8/20 Oct. la 4 ore 55 minute d. a.

Cas'a ablegatiloru, siedint'a de Marti. Nainte de luarea appromissiuinei saluta Presiedintele pre Transsilvanenii si invingerea, ce o-a caseigatu prin intrarea loru ide'a constitutiunei imperiului. Apoi constatéza, ca senatulu imperialu intra prin acést'a in possessiunea deplina a drepturiloru si datorintielloru sele; in fine enuncia dorintia, de a fi permissu senatulu imperialu a salutá cu aceeași bucuria pre reprezentantii imperiului, ce mai lipsescu, cu carea bineventéza astadi cu bucuria si intimitate pre Transsilvaneni. Dupa acést'a se citi formul'a appromissiuinei in trei limbi. Romanii respunsera romanesc. Conradu Schmidt multiam Presiedintelui pentru amicabil'a primire Transsilvania totdeun'a a statu pe lângá monarchi'a solidara nedespartibila, si cu atát'a mai vertosu trebuie sa se simta trasa cátra monarchi'a constitutiunala, carea a pusu in fruntea constitutiunei sele principiulu indreptatirei egale, alu egalitátii nainte legeri, alu portárei deopotriua a sarcineloru statului. Apoi espune, cum Transsilvania s'a declarat pentru diplom'a din Octobře si patent'a din Februaru si-a primitu cu unanimitate trami-terea la senatulu imperialu. Esprime acceptarea, ca inaintarea intereselloru materiale ale Transsilvaniei si intre ceialti membri ai senatulu imperialu va aflá representanti zelosi. Spera, ca intrarea Transsilvaniei in senatulu imperialu va inaugura o epoca fericita in istoria Transsilvaniei, precum si a imperiului de gloria si de onóre, a imperiului austriacu. Ambele cuventári se primescu cu cele mai vii acclamatiuni. La desbaterea, ce urma, asupr'a cestiunei preliminarie pentru tractarea proiectelloru de reformarea contributiunei, Transsilvanenii si participara. Transsilvanenii depusera appromissiuinea in cele trei limbi ale tierci.

Limb'a romana in officiu.

In nr. 247. aduce „Herm. Zeit.“ etc. unu articulu „din secuime“ — de nu de mai incóce —, in care intre altele, precum: umblarea tempului, focuri s. a. vorbesce si de limb'a romana in officiu, precum a decisu diet'a la propositiunea II regésca. Ungurii si Sasi, cam acést'a e estrasulu din ideile dasfasiurate, — Ungurii, dicu, si Sasi suntu cuprinsi de ingrijire pentru acést'a influentia repede, ce si-o usurpara Románii in diet'a tierci; cáci fiindu limb'a romana culta prea putinu cunoscuta, si amplotatii datori a citi si a scrie intréns'a, cei mai multi din amplotatii magiari si sasi, cari pan' acum au fostu mai numai ei singuri amplotatii, nu voru mai poté subsista si voru fi constrinsi a face locu amplotatiloru romani. Limb'a romana moderna se cultiva numai de 15—20 ani incóce, literatur'a eii e seraca si ne'nsemnata, stadiulu cultur'eii eii fatia cu german'a si chiaru si cu magiar'a e stadiulu prunciei; in ea ese „Gazet'a Transsilvaniei, apoi de 4-5 ani „Telegrafulu“, mai in urma si „Concordia“; oprirea de a trece carti romanesci de preste Carpati, in tempurile din urma au incetatu, si acum Románii citescu si scriu barbatescu in limb'a loru, ba si un'er'a dintre Sasi si Magiarii culti le place a arunca câte o data ochii intr'o foia romanésca; — dar cu tóte acestea pana la intielegerea deplina a limbei romanesci, incátu sa poti scrie si citi in ea cu desteritate ce o prelinde officiu publicu, e o diferentia atatu de mare, incátu chiaru si dintre Románi d'abia o-aru scii mantine pe deplinu vr'o 250 de amplotatii si preoti, pecandu poporulu n'o intielege, ba chiaru si dintre literatii acestia multi sciu mai bine ungresce si germanescce decátu romanescce. Din tóte acestea, dice, urméza, ca limb'a romana, de si o vorbescu locuitorii tierci mai multu de jumetate, totusi e o limba necunoscuta, si in-

roducerea eii in tóte sfer'e officiu publicu e o calamitate, o nefericire pentru tiéra; cáci vom cade intr'unu chaos, n'tr'o prapastia de limbi, vom ajunge prada dorintiei cap'oru Romániloru de a pune in officiu ómeni de ai loru pentru limb'a romana, apoi urmárite pentru servitiu si pentru meritele mplotatiloru unguri si germani fia cum voru fi. — „Si deca aceste impregiurári, incheia corespundentele, se discutéza aici la noi in secuime si se iau la considerare cu deameruntulu, si deca nemultiámirea s'a urcatu pana'ntr'atát'a, incátu unulu dice: „Acumu va trebui sa jocámu dupa dicál'a romanésca, — pánacandu va liné!“ ear altulu: „Mai bine aru si remasu in tiéra amplotatii nemtiesci!“ — atunci eu mai adaugu si observarea aceea: ca mai bine sa fimu intratu in dieta si sa fimu mersu cu regimulu, cáci atunci pretensiunile romanesci s'aru fi redusu la mesur'a cuvenita.“ — Celelalte, ce le mai dice, pentru noi suntu numai de interesu secundariu.

Mai antáiu de tóte nu vomu a cercetá, ce marca de posta porta articulu acest'a; cáci cu tóte ca ni se presenta in magiarca, totusi vedesce prea multu caracterulu de fracu; acést'a in sa nu ne e nimicu nou in jurnalistic'a moderna: d'ea cineva, fiindu-i rusine de numele seu, adoptéza numele altui'a, nu ne pasa. Dar sa luámu articulu cátu se poté din punctu in punctu, si fiindu dreptu in ambele parti sa cercámu a reduce obiectulu la starca lui cea adeverata.

Deca Ungurii si Sasi suntu intr'adeveru cuprinsi de ingrijire pentru inaintárite cele repede ce le facu Románii in introducerea limbei loru, ori deca aceste ingrijiri suntu numai fictive, pentru de a dá neromániloru ansa la tanguiri si plansori, nu vomu a perscrutá; la tóta ntemplarea in sa fratii nostri compatrioti n'aru avé de a se ingrijí si de a se nelinisci pentru cele ce vedu si audu intemplanduse; cáci acestea suntu numai rezultate din istoria trecutulu, suntu numai spicele resarite din semintiele semonate in decurgerea seculi' cru de ei insisi. Cu cátu e cineva mai insetatu, cu atát'a mai ferbinte doresce isvorulu de apa; cu cátu o apesare e mai grea, cu atát'a si resi'nti'a e mai mare, cu atát'a si poterea repulsiva, deca se poté eliberá, e mai sfarmatóre. Limb'a romana prin câte si mai á e sistemé intortocate a fostu eschisa pana bine de curendu dela intrebuintiarea publica oficiósa; absolutismulu aniloru din urma in privint'a acést'a a fostu mai dreptu decátu multu intiortionat'a constitutiune transsilvana, si as á y demu si limb'a romana esindu mai antáiu cu sfiela, apoi totu mai in drasnétia din esilulu seu de mai nainte, pánacandu in fine, maturisata de tempu, ea ese astadi — cu ce? Cu enorm'a pretensiune de a fi indreptatita deopotriua cu celelalte limbi ale patriei, cu german'a si magiar'a! O, Dle Corespundente, de acést'a Te sparii DTa? Pretensiunea egalei indreptatiri atát'a Te neodichnesc? Lasa, numai pana te vei dedá! Actulu, ce s'a seversitu in diet'a transsilvana de curendu in privint'a inarticulárei — cá sa dicu asiá — a limbei románe, nu e vr'o saritura, ci efectulu unui procesu chemicu, care se prepara de demultu, si care mai curendu ori mai tardáu trebuiá sa easa la unu capetu.

Cum-ca limb'a romana in ea e'n pruncia, ca literatur'a eii e in ea ne'nsemnata, concedemu si noi in modu relativu intr'atát'a, incátu noi pruncia unei limbi si a unei literature o mesurámu nu dupa diecenii, ci dupa seculi. Aduca-si aminte d. corespundente, ca limb'a germana e vorbita de mai multu de 40 millióne Germani si cultivata dela Luther (1820—30) pana'n dia'a de astadi in vr'o câteva sute de gimnasii, câte-va dieci de universitati si alte scóle de specialitati, in fine de tóta viet'a mai a unei jumetati de sute de staturi germane, pecandu limb'a romana o vorbescu d'abia 10—12 millióne de ómeni, dintre cari preste 3 millióne pana in epoc'a mai noua nu o poteau vorbi fár' in casa si multu in bise-

rica; căci pentru de a-si fundă școle, erau prea împilati, ear dela oficie eră eschisa principialmente. Cu tôte acestea limb'a româna s'a sustinutu mai cu sêma prin ajutortulu bisericeii resaritene, si incependu de pela 1570-80 cu tiparirea de cârti bisericesci au inaintatu in literatur'a sacra și profana in lupta necurmata cu pedecile, ce le 'ntimpină vieti'a poporului preste totu, asiâ încātu astadi a devenitu limb'a culta, și ce e mai multu, cultivabila. Ea are astadi preste 20 foi periodice: politice, belletristice, umoristice, juridice, istorice, pedagogico-didactice și bisericesci; cu ea se fo'osesce o multîme de professori de totu felulu, apoi poezi, istorici, medici, filologi s. a. s. a.; — in scurtu, ea e limb'a intregii administratiuni ecclesiastice, civile și militare a principatelor române unite, și că atare nu se mai pôte numi limb'a neculta.

In privinti'a foiloru periodice române avemu sa observâmu, că „Gazet'a Transilvaniei“ esista de 26 ani, „Telegrafulu“ nu de 4—5, dupacumu dice d. corespundinte, ci de 11 ani, „Concordi'a“ de 3; ea afara de acestea mai esu in Sabiu „Amiculu Școliei“ și „Organulu pedagogien“, ear in Pest'a „Auror'a româna“ (belletristica) și „Umoristulu“; prin urmare inlesnirile de a 'nvetiâ limb'a româna suntu, numai un'a mai lipsesce, carea e din tôte cea mai mare: vointi'a! Pânacandu amplotatii publici voru invetiâ de ajunsu romanesce, că sa póta citi și scrie cu desteritatea cuvenita, Români de siguru voru fi cu indulgentia cătra ei, precum și din partea acelor'a voru pretinde indulgentia pentru limb'a germana și magiara, — deca s'aru intemplâ sa nu le scia de ajunsu. Dintr'alte trebuie sa marturisimu sinceru compatriotulu nostru secuui, că Români in privinti'a acest'a suntu multu mai bine, decâtu altii, căci pecându atâtu Sasii, cătu și Magiario-Secuii au privitu cu unu felu de despretiu asupr'a limbei române și s'au aperatu de ea că de o nenorocire, pânacandu le dete ap'a la gura, pe atunci Români cu silintia de feru au invetiatu amendoue limbile patriei, asiâ încātu dupa parerea nôrtra pufni amplotatii români voru fi, cari sa nu póta citi și scrie in limb'a germana și magiara totu ce aduce cu sine trebuinti'a oficiului, de si nu locmai cu perfectiune, dar totusi spre întielesu. Căci assertulu corespundintelui, ca multi dintre literatii români sciu mai bine unguresce și nemliesce, decâtu romanesce, e o esageratiune cutezata, și acest'a se pôte dice numai despre unulu doi, cari prin impregiurâri familiare (môrtea parintiloru, casatorii corcite etc.) se instrainasera de limb'a lor, dar, multiamita cerului! au fostu redusi de geniulu celu bunu alu Româniloru la calea cea adeverata. (Va urmâ.)

Lui „Független.“

„Független“ (independentele) in fractiunea aceea de Români, cari au votatu in contr'a multîmei deputatoru sei consangeni, binevoi a lasâ afara câte-ve nume remarcabile și din contra a pune unulu, ce n'a meritatu acelu tristu renume, adica pre Episcopulu Br. de Siagun'a. Noi, cari am participatu cu multu interesu la pertractârile dietei nôrtre din capu pâna in capu, n'am u vedutu ce a vedutu in „Független.“ Aiba bunatate dar a ne spune, unde și cându si cum a votatu Eppulu Br. de Siagun'a cu Sasii in contr'a Româniloru?

Cuventulu reg. Zimmermann din siedinti'a XLIII.

Domnule Presiedinte! Dupa ce dintre dd. antevorbitori, caroru rescriptele, ce ne stau inainte, li-au datu materia de desbatere, nice unulu nu s'a espressu in contr'a tramiterii la senatulu imperialu; dupa ce afara de aceea dd. Schneider și deputatul Sighisioerei M. Schuller au desfasioratu cu argumentele cele mai eminente lips'a, ca si Tranni'a trebuie sa fia reprezentata in senatulu imperialu, spre a pôte conlucrâ la innaintarea și multiamirea interesseloru tieroi: mie pucinu mi remâne de a mai vorbi. Me alaturu lângă aceea, ce au disu ei despre necesitatea de a indestulî interessele materiale pe o cale practica, faptica și pipaita nu numai in cuvinte sunătoare și frase curatu doctrinarie, — și sum de parere, ca tier'a, ca toti aceia, cari traiescu dupa lucrulu mâniloru se, si-si casciga in sudorea fetiei lor, pânea de tôte difele, voru salutâ cu bucuria diet'a, carea in fine le prômite alinarea patimiloru lor. (Bravo!)

De ore ce me punu fatia cu cestiunea acest'a pre acestu terenu, nu me sfiescu a dice, ca nu diet'a pôte asceptâ, nu locuitorii Tranniei, ci ministrulu de finantie. Ministrulu de finantie aru pôte scôte darea capului in Tranni'a basandâ-se pe patent'a din 26 Februaru 1861; și deca acest'a unionistulu seu eluptatoriulu ideei de continuitate aru contestâ-o, atunci aru potea-o basandu-se pe usanti'a de inainte de diplom'a din Octobree, neatacata din partea mimeniu pâna

acum. Ministrulu de finantie aru pôte asceptâ, deca consciinti'a lui că omu de statu i aru concede, a fi indiferinte fatia cu impregiurarea, ca tier'a din anu in anu e totu mai pucinu capabila de greutătile ei contributiunale, și deca pusetiunea lui cea inalta nu i-aru impune imperiosu detori'a de a face totu ce i sta in potintia, că si la noi sa fia in privinti'a acest'a odata mai bine. Eu privescu asiâ dara in provocarea, ce ni-a facul'o regimulu de a participâ (la senatulu imperialu. Red.), fara de a fi formulatu o lege in paragrafi, o fapta de insemnatate ponderosa.

Domniloru! Suntu multi intru noi, cari si-aducu bine aminte, ca si in dietele de mainainte s'au plânsu ômenii asu. pr'a regimulu centralistic-absolutisticu din Vienn'a; multi iara, ale caroru animi patriotice sangerau de dorere, cându trebuiau sa auda, ca suntu tractati absolutisticesce nu că cetatieni liberi, ci că ômeni, cari suntu destinati numai pentru supunere ôrba. Ce face acum regimulu? Elu dechiara, fara de a asceptâ desvoltarea unei codificatiuni, carea cere tempu mai indelungatu: ca e gal'a a impartasi cu noi aceea, ce pâna acum, basandu-se pe § 13 alu patentei din Fauru, esercitâ singuru; e gal'a a ne dá ocasiunea de a ne folosi de influinti'a nôrtra in caus'a acest'a. Si ore sa mai stâmu noi pe ganduri? Si ore sa mai avemu noi temeri constitutiunale, de a esercitâ drepturi, care in adeveru potu fi privite ori si unde de garantiile constitutiunei?!

Sa privimu unu momentu la Angli'a! Barbatii de statu ai Angliei nu s'au indoitu nici odata, ca dreptulu de a incuviintiâ contributiunea, ca press'a libera și cuventulu liberu in parlamentu suntu cele mai mari garantii ale esistintiei constitutiunei. Că in trecātu observu, ca in Angli'a nu e concesa strigare de incheierea desbaterei, și ca in sesiunea de la 1851 cetirea titulei dela bil'a bisericesca au tinutu 7 zile; asiâ de multe ori au pusu partid'a irica pe „nu“ alu seu in contra, și barbatulu de statu englesu tocma au disu, ca libertatea natiunii englese e de a se multiami numai acelei impregiurâri, ca adeca fiacârui membru alu casei i este iertatu de a dice: „nu“, și de a impedeâ prin acest'a cursulu afaceriloru parlamentarie. —

Eu nu vom sa impedeu afacerile, și de aceea vom fi scurtu (bravo! ilaritate). Eu asiâ dara privescu in provocarea regimulu, dovada, ca vrea seriosu a ne pune in stare de a ne bucurâ de drepturi constitutiunale și din asta causa nu partinescu temerile de eri esprese in forme constitutiunale. Domnii mei! Pentru conceptulu vatemarei constitutiunei se ceru done lucruri, odata o lege esistente, și a dou'a unu actu alu puterii esecutive, care sa nesocotêscă legea aceea. O lege cuprindiatore de modalitatea, dupa carea Ardealulu sa tramita deputati la senatulu imperialu, pe câtu sciu, nu esista. Nu pôte dara fi nici actulu, prin care puterea esecutiva unilateralmente sa nesocotêscă decisiunile acelei legi. Regimulu inca nu cugeta a detiermuri competinti'a nôrtra in privinti'a regulârei tramiterii la senatulu imperialu. Pentruca principiulu insusi de a intrâ in senatulu imperialu nu e trasu la indoiela de nimenea. Regimulu nu are de cugetu a ne detiermuri competinti'a nôrtra in nice unu modu; pentruca elu dice de repetite ori, ca noi nu m ai de asta data sa alegemu dupa modalitatea persuatuita seu mai bine recomandata de elu. Regimulu dice, ca elu s'aru fi espressu inca in biletulu de mâna de 26 Fauru 1861, ca cestiunea acest'a este de a se regulâ pe cale legislativa. Regimulu au repetitu acest'a in propositiunea a 4. a acestei diete și o repetiesee acum de nov. Trebuie sa me dechiaru, ca deca vom considera chiaru si ce e norma pentru referintiele intru ômeni privati, totusi nu simtiu sa mi se nasea vreunu scrupulu in consciinti'a-mi constitutiunala. Sum asiâ dara in astfelu de impregiurâri pentru primirea prea inaltului rescriptu.

Eri s'a fostu facutu amintire din partea unui vorbitoru stimabilu alu acestei diete (Fogarasy) de referintiele esistinte intru Marele-principatu Tranni'a și corôn'a ori regatulu Ungari'a și s'au si accentuatu din partea aceluia cu deosebire ide'a complanarei.

Privindu lucrulu preste totu, nu potu sa ascundu credinti'a mea, că D. Eppu Fogarasy de si-aru fi potutu rostii cuventarea sea in diet'a din Pest'a dela 1861, și deca maioritatea vorbitoriloru de acolo aru fi fostu condusi de asemenea pareri și nu si-aru fi infundatu desbaterile că pe gur'a unui tinu in dechiararea: ca firulu pertractâriloru e ruptu, noi adi amu fi multu mai departe de unde ne aflâmu. Nu potu insa merge asiâ departe, sa aprobezu rostirea densului și sa dicu: ca relatiunile Tranniei fatia cu Ungari'a aru fi o pedeca, de a decide diet'a, că dieta autonoma, aceea ce afla

folositoriu patriei, ce e spre asiguranti a libertății cetățienesci și politice și spre înaintarea intereselor culturale. (Bravo!)

Adeveratu ca istoria mi spune, că Trannia a stat în relațiuni mai de aproape cu regatul Ungariei, decum sunt cele de astăzi și ca aru putea stă încă; însă și de pe timpurile acelea dăce articolulu d'antâiu din 1744, ca Trannia nu aru fi încorporată în modulu acelu, cumu o facu legile unionistice din 1848 în necumpetulu loru celu subversiv. Articululu primu din 1744 dăce: Transsilvania principatus, antea quidem aliquot retro sæculis Sacræ Regni Hungariæ Coronæ Membrum, sed tunc quoque pro seorsiva, et distinctæ ab eo Jurisdictionis Provincia, sub Voivodarum Directione et Partium Transsilvanarum Titulo habitus, diversisque nonnullis suis particularibus Legibus et statutis fruitus. Mai departe dăce articolulu II. din 1791, ca din impregiurarea ca Trannia sub Leopoldu I s'a redatu coronei ungare cum læsione Jurium et constitutionum suarum municipalium, ad statum pristinum, qui sub Vaiyodis fuit, reducendum aut ad reincorporationem cogi non possit.

Sciu ca și în tempulu, cându se află Trannia sub corón'a ungara, subsidiele chiaru, dupa cum referéza „Commissarii Ferdinandi“ au fostu cerute dela Tranneni separatu și deosebi. Sciu, ca între Ungari'a și Austri'a, adeca între Uladislau și Maximilianu s'au încheiatu la 1491 unu tractatu de ereditate, în urm'a cărui'a, deca Uladislau aru mori fără successori barbatesci, Austri'a sa succéda pe tronulu Ungariei. Acestu tractatu au fostu ratificatu de Tranneni în instrumente deosebite, de Universitatea naționala sasésca în adunarea ei naționala din 1492.

E cunoscutu, ca Trannia mai târziu apoi au devenitu țiera autonomă recunoscută că atare și dupa drepturile poporeloru. Pacea westfalica din 1848 o recunósce că pre o țiera autonomă și independinte de Ungari'a; ba chiaru și staturile regatului Ungariei încă o recunósce că pre o țiera autonomă și independinte. Cu ocaziunea încheiării păcii dela Vienn'a din 1606, carea statoresece drepturile evangeliciloru din Ungari'a, și carea pelânga aceea are privinția și asupr'a pusețiunei țierei dupa dreptulu de státu, e recunoscută Trannia, e recunoscutu principele ei Stefanu Bacskai că principe autonomu, că paciscentu. Pacea s'au încheiatu între Ferdinand și Georgiu Rákoczi, și staturile țierei ungarese au încorporatu actulu de pace prin articolulu 5 din 1647 în legile Ungariei, fără de a fi avutu vreunú scrupulu, ca dupa instrumentulu de pace regele Ungariei și principele Tranniei erau întru tóte cá suverani independinti. (Va urmá.)

Prospectu politicu.

În principatele române lupte necontentite; dar nu lupte intristătoare, ci sperâmu mantuitoare; căci pe di ce merge vedemu crescendu autoritatea guvernului Domnitorului și respectarea legiloru, — cele d'antâiu trebuinție pentru consolidarea unui statu, și cu deosebire a unui statu, ce prin fatalitățile timpului devenise unu cuibu alu tuturor întregiloru dinlauntru și dinafara. — Obiectulu dăcei suntu încă totu monastirile „închinat“ și processulu de pressă alu „Românului“, care s'a finitu cu eliberarea lui.

În Franca s'au facutu stramutări în ministeriu, denumindu-se Rouher ministru de státu, Rouland ministru și presedinte alu consiliului imperialu. — Imperatés'a Eugeni'a a calătoritu la Spania. — În causa polonă Franceia e hotarita a nu face nici unu pasu fără Engliter'a și Austriai.

Greci'a și-ascépta pre regele celu nou, Georgiu I., carele e pe drumu. Se dăce, ca elu nu va trage la casa privata, dupa cumu se afirmá din unele părți, fiindcă palatiulu regescu aru fi proprietate privata a regelui Ottone, ci de dreptulu în palatiu. — Insulele ionice se unira acumu definitivu cu regatul Greciei; în Aten'a illuminatiuni, litii religióse și festivități de bucuria.

Macelulu polónu se pare a se apropiá de capetu; Russi'a încungiuza marginile cu trupe, că sa nu mai póta priimi revolutiunea nutrementu din afara; ducii poloni, vedindu-se strimtorati de tóte părțile, ori desființieza bandele sele ori celu putnu le reducu la grumurile de câte 100 fetiori, cu cari apoi mai multu numai nelinicescu, necajescu și slabescu pre Rusii, decâtu sa-i atace deadreptulu. Cu tóte acestea Polonii suntu resoluti a continuá luptele și preste iérna, sperându ca 'n primavéra negresitu se va face ceva în favórea loru. — Unu mediu nou și barbaru, pentru de a aflá secretele Poloniloru, au aflatu Rusii întru aceea, ca iau cu multimea pre copiii de pe strade, i duc la politia și-i întreba despre parinti loru.

În mai multe părți ale Rusiei se vedu simptome revolutiunarie.

Varietati și noutati de di.

Escellenti'a Sea Parintele Episcopu Br. de Siagun'a, însoțitu de cele mai calde urări ale nóstre, și credemu ale tuturor Româniloru, plecă Marti în 8 Octobre pela Aradu la Vienn'a.

Prelegerile în Institutulu diecesanu s'au începutu Luni în 7 Octobre, după ce Domineca se facuse chiamarea sântului Duchu. — Inscrisi suntu până acumu la cursulu I pedagogicu 14, la cursulu II pedagogicu 15, la cursulu clericalu I. 19, la celu II 15, la celu III 18.

(Distincțiuni) Cancellarulu alicu transsilvanu, Conte de Nadasdy, e denumitu de Maiestatea Sea membru pe viétia alu casci magnatiloru; — Vicecancellarulu Br. de Reichenstein Consiliaru intimu. —

(Serbatóre seculara.) În memori'a batâii ceii infricosiate din 17 până 'n 19 Octobre 1813, unde Russi'a, Austri'a și Germani'a pe câmpiele Lipsiei sfarmara puterea lui Napoleonu, se pregatesce în Lipsi'a o serbatóre marétiã, la carea voru luá parte mai tóte cetățile Germaniei.

(Monumentu pentru regele Stefanu.) Locotenentelu Ungariei, Conte Pálffy a proiectatu crearea unui monumentu maretiu în Pest'a spre aducerea aminte de regele Stefanu, antâiulu rege apostolicu și crestinatoru alu Unguriloru.

Albina di Rhona, cea d'antâiu jocatóre la teatrulu regescu din Londr'a, se afla de câteva zile în Sabiiu, unde va dá doué trei piese. Jun'a renumita în tóta Europ'a e de origine sërba, ear' de crescere Francesa.

Focuri iar avemu de a 'nregistrá din Căcov'a de lângă Sabiiu și din Sabiiu însusi.

Publicarea

sumelor incurse la fondulu Asociatiunei transsilvane dela 22 Augustu c. n. până în 6 Octobre 1863.

1. Domni: Gabriulu Munteanu Directoru gimnasialu în Brasiovu, și Iosifu Siulutiu Jude primariu în comitatulu Cetatei de balta, depunú tacele de membri ord. și anume celu d'antâiu pre 1863 5 f. v. a.

Alu doilea pre anii 1862 și 1863 10 f. v. a.

Sum'a 15 f. v. a.

2. Prin D. Colectorulu alu Cetatei de balta Iosifu Siulutiu se mai administréza la fondulu Asociatiunei sum'a de 84 f. 62 xr. v. a., că pretiulu fructeloru vendute în folosulu Asociatiunei dela urmátorele Comune:

dela Comun'a Ernye 30 f. 40 xr., Comun'a Darlosz 22 f. 80 xr. Comun'a Bernadie 5 f. 98 xr. Comun'a Déesfalya 8 f. 50 xr. Comun'a Bonyha 16 f. 94 xr.

Sum'a totala 84 f. 62 xr. v. a.

3. Petru Truti'a parochu gr. or. din Cricau depune tacs'a de membru ord. pre a. 1863 în suma 5 f. și 1 f. pentru decretu, 6 f. v. a.

4. Dela Oprea Nicolau Pop'a din Selisce s'a priimitu tacs'a de membru ord. pre a. 1863 în suma 5 f. v. a.

5. Dela DD. Elia Macelariu Jude regiu și Ioanne Macelariu Secretariu s'a priimitu că tacs'a de membrii ord. pre a. 1863. în suma de 10 f. v. a.

6. Prin D. Subnotariu districtualu Paulu Dragos s'a tramisu la fondulu Asociatiunei 25 f. v. a., și anume 10 f. pentru decrete dela DD. Iosifu Popu, Stefanu Fülepp, Vasilie Buteanu, Vasilie Dragosiu, Alesandru Iurc'a, Dr. Colceriu, Corabianu, Nicolau Popu, Vasilie Hosszu, Andreiu Medanu și Paulu Dragos colectante.

Ear' tacs'a anualã dela DD. Stefanu Fülepp V. Capitanu 5 f., Andreiu Medanu protonotariu 5 f. și Paulu Dragos 5 f.

Sum'a totala 25 f. v. a.

7. Prin D. Secretariu Episcopescu din Lugosiu Ioanne Olteanu s'a tramisu la fondulu Asociatiunei 12 f. v. a. și anume: dela D. S'a 5 f. tacs'a anualã și 1 f. pentru decretu 6 f. v. a.; dela Magnificulu D. Vice-Comite primariu în comitatulu Carasiu, Athanasiu Ratiu de Caransebesiu 5 f. tacs'a anualã și 1 f. pentru decretu = 6 f., cu totulu 12 f. v. a., ambii cá membrii noi ai Asociatiunei.

8. La cass'a Asociatiunei au depusu tacs'a anualã urmatorii Domni:

Dr. Ioanne Nemesiu 5 f. D. Michailu Stoic'a invetiatoru în Resinariu 5 f., Bucuru Cioranu proprietariu în Resinariu 5 f., D. Stanislau parochu din Buciumu-Cierbu 5 f., D. Gavriila Manu Jude supremu în comitatulu Solnocului din launtru 6 f. v. a., din cari 1 f. pentru decretu. Clementu Hoszu Assesoru de sedria în Solnoculu int. 6 f., din care 1 f. pentru decretu. Ioanne Ratiu protopopu în Hatiegu 5 f.

Sum'a totala 37 f. v. a.

Prin D. I. Axente Severu cu ocaziunea adunării generale ținuta în Blasiu în estu anu s'a administratu la fondulu Asociatiunei sum'a de 122 f. 67 xr. v. a. și anume cá restantii

de pre anul 1862, ce remasera din erorea respectivului nearetate dela urmatorii Domni:

Nicolau Barbu Assesoru in Aiudu 5 f., Ioanne Vlatiu parochu in Obregia 5 f., Simeon Berghianu pielariu in Belgradu 5 f., Dimitriu Berghianu pielariu in Belgradu 5 f., Grigoriu Ratiu protopopu in Tieln'a 5 f., Ioanne Istene locoteninte primaru in Belgradu 5 f., Paulu Kerekesiu parochu in Belgradu 5 f.

Sum'a 35 f. v. a.

Acestia se trecu in protocolulu membrilor Asociatiunei pre anul 1862. pentru care anu au platitu.

Cá tace pentru decrete s'a priimitu prin D. Asente dela urmatorii Domni:

DD. Alessandru Tordasianu parochu in Belgradu 1 fl. Augustinu Popu protopopu in Belgradu 1 f., Axente Severu privatu 1 f., Dimitriu Berghianu pielariu in Belgradu 1 f., Georgie Fogarasianu prot. in Oard'a de josu 1 f., Nicolau Siandoru locoteninte in pensiune 1 f., Georgie Stefanuti din Alb'a—Iulia 1 f., Georgie Berghianu economu in Belgradu 1 f., Grigoriu Ratiu protopopu in Tieln'a 1 f. Iosefu Crisanu Assesoru in Aiudu 1 f., Iosefu Sibisianu pielariu in Belgradu 1 f., Nicolau Barbu Assesoru in Aiudu 1 f. Nicolau Belghianu, Senatoru in Belgradu 1 fl., v. a. Nicolau Görög negociatoru in Belgradu 1 f., Nicolau Berghianu pielariu in Belgradu 1 f., Paulu Kerekes parochu in Belgradu 1 f., Petru Branu proprietariu in Ciugudiu 1 f. Samuele Cirlea macelariu in Belgradu 1 f., Sevastianu Tesl'a economu in Belgradu 1 f., Simeonu Berghianu pielariu in Belgradu 1 f., Victoriu Piposiu oficialu la monetoria in Belgradu 1 f.

Sum'a 21 fl. v. a.

Totu prin D. Axente Severu s'a administratu la fondulu Asociatiunei tacs'a pre 1863 pan la 8 Septembrie dela urmatorii Domni:

dela d. Augustinu Popp, Protopopu in Alb'a-Iuli'a 5 f., dela D. Axente Severu privatu 5 f. Grigoriu Ratiu protopopu in Tieln'a 5 f., Ioanne Popp capitanu de luntrii in Belgradu 5 f., Nicolau Berghianu Senatoru in Belgradu 5 f. Paulu Kerckes parochu in Belgradu 5 f., Samuele Cirlea macelariu in Belgradu 5 f. Sebastianu Tesl'a economu in Belgradu 5 f. Victoriu Piposiu oficialu la monetoria in Belgradu 5 f. Iosifu Crisanu Assesoru in Aiudu 5 f.

Sum'a 50 fl. v. a.

Cá colecte facute prin staurinta D-lui Notaru diu Santu-Imbru Vasilie Indreiu administrate prin D. Axente Severu cu ocaziunea adunarei generale in Blasiu s'a priimitu dela urmatorii darnitori:

dela Teodoru Barbu 1 f., Nicolau Voic'a 1 f., Dumitru Contianu 1 f., Luc'a Merdia 1 f., Michael Merdia 1 f., Simeonu Pop'a 50 xr., Onu Merdia sen. 1 f., Onu Merdia junior 50 xr. Onu Voic'a 50 xr. Michael Gogolotiu 50 xr., Nicolau Polhacu 50 xr., Nicolau Voic'a 10 xr. Dionisiu Curt'a 1 f., Pop'a Partenie 1 f., Stefanu Doms'a 1 f., Lic'a Tivu 1 f., Ioanne Selagianu 1 f., Ioanne Curt'a 1 f., Onu Georgiu 1 f., Unu anonimu pr'n Hajos 7 xr.

Sum'a 16 fl. v. a.

Asiá dara sum'a totala administrata prin D. Axente cu ocaziunea adunarei gen. face 122 fl 67 xr. v. a.

Cu ocaziunea adunarei gen. din Blasiu. s'a mai administratu la fondulu Asociatiunei tace anuale dela urmatorii DD.

Dela D. Iosefu Füllepp colectoru in M. Osiorheiu 5 f., D. Iosifu Gerendi Cons. la tribunalulu apelatiyu in M.-Osiorheiu 5 f., D. Irimie Ludosianu proprietariu in Ran-Georgiu 5 f., D. Sandu San-Georgeanu tacs'a pentru diploma 1 f. D. Gapriele Popu prof. in Blasiu 5 f., D. Aaron Boeriu prof. in Blasiu 5 f., D. Teodoru Popu parochu in Faragau cá m. nou 5 f., si tacs'a pentru diploma dela acestu Domnu 1 f., D. Ioane Deacu protopopu in Sabesiu 5 f., D. Georgie Crisanu din Sacalu cá membru nou 5 f., Dr. Iosifu Hodosiu V. Comite in Zarandu pre anul 1864 a platitu 5 f., D. Amosu Francu V. Comite in Zarand pre an. 1864 5 f., Comun'a Zagr'a pre an. 1863 10 f., D. Ioann Galahu parochu in Ilv'a mare pre an. 1863 5 f., D. Gregoriu Verzariu Archivariu in Naseudu 5 f.

Summ'a 72 f. v. a.

Prin D. Georgie Fogarasianu Colectoriu s'a incasatu cu ocaziunea adunarei gen. summ'a de 30 f. v. a., dela urmatoarele Comune: a) dela Comun'a Caciulata 5 f., b) Comun'a Persiani 5 f., c) Comun'a Pereu 5 f., d) dela Veneti'a inf. 5 f., e) Comun'a Gridu 5 f., f) D. Fogarasianu tacs'a anuale 5 f., cu totulu 30 f. v. a.

Redactoru respundiatoru **Zacharia Boiu.**

Prin D. Vasilie Popescu prof. gimn. in Blasiu s'a administratu la fundulu Asociatiunei, cá venitu curatu a balului tienutu in 7 Septembrie cu ocaziunea adunarei gen. in folosulu Asociatiunei,— sum'a de 105 f. v. a.

Prin D. Colectoriu din Abrudu Nicolae Boeriu s'a tramesu (priimitu in 15 Septembrie c. n. a. c.) la fundulu Asociatiunei sum'a de 70 f. a. dela urmatorii Domni:

Dela dd. Dionisiu Tobiasiu Asesoriu de sedria 5 f. v. a., Basiliu Duc'a Asesoriu de sedria 5 f. v. a., Demetriu Boeriu presiedinte la Tribunalu 5 f., Nicolau Boeriu proprietariu 5 f., Henzel Sebastianu pre anii 1862 si 1863 10 f., Lazaru Siandoru proprietariu 5 f. Darabantu Ionuti proprietariu 5 f., Simeonu de Balintu protopopu pre anii 1862 si 1863 a platitu 10 f., Michael Stup'a proprietariu 5 f., Dr. Nicolau Stoi'a medicu 5 f., D-n'a Sofi'a Teleki negocietoresa 5 f., Sterc'a Siulutiu Petru proprietariu 5 f.

Summ'a totala 70 fl. v. a.

D. Canonicu Stefanu Biltiu depune tacs'a de membru ordinariu alu Asociatiuneitranssilvane pre anul 1863/4 in suma de 5 f. v. a.

Dela D. Ioane Tulbasiu Concepistu de finantia tacs'a pentru decretu 1 f. v. a.

Dela D. Colectoriu din Fogarasiu Ioane Codru Dragusianulu pentru câte unu esempl. actele adunarei gen. I. si II. a 60 xr. s'a incasatu 1 f. 20 xr.

Prin Ilustritatea Seo D. Comite supremu Augustinu Lá dai s'a administratu la fundulu Asociatiunei 27 f. cá contribui dela Comunele: Palosiu si Augustinu din Comitatu Albei de susu.

Sabiu 6 Octobru 1863

I. V. Rusu, Secret. II.

Nr. 48.—3

Concursu.

La scól'a triviala gr. res. din Opidulu Salisco, protopopiatulu tractului Sabiului I, unu de ocupatu doue stationi invetiatoresci, un'a pentru class'a I. cu salariu anualu de 120 fl. si alt'a pentru class'a III. cu salariu anualu de 300 fl. v. a.

Competitorii suntu postiti a-si indreptá cererile timbrate si instruite cu testimoniile cerute, la subsrisulu pana in 25 Octobru a. c.

Se voru priimi numai pedagogi absoluti, cu aceea, ca pentru class'a III. se cere si conosciinta teoretico-practica a limbei germane.

Sabiu 26 Septembrie 1863.

Inspectoratulu scól. gr. res. in Tract. Protop. alu Sabiului I
I. Hanni'a, Protop. si Inspectoru.

Nr. 51.—2 **Publicatiune de concursu.**

Le scól'a normala romana ortodoxa-orientala in Campeni infiintanda, Protopopiatulu Zlatnei de susu, e vacantu postulu de Invetiatoriu la clas'a I. Deci se scrie concursu pana la 20 Octobru 1863 st. v. cu salariu anualu de 200 fl. v. a. 4 stángeni de lemne si cortelu liberu.

Individii, cari voru compete la imbracarea acestui postu, trebuie sa fie de religiune gr. resaritena, cá sa póta coresponde caracterului confessiunatu ala scólei, si au a se adresa pana la datulu de susu cátra Efori'a scolara, proviedendu recurselu lor:

Cu atestatu de botezu, cu documentu despre capacitate, despre servitiu avutu, seau despre ocuparea de mai nainte, precum si despre purtarea morala politica, si despre sciintia cantáriloru bisericesci.

Presiedintele Eforiei scólei normale din Campeni, 21 Septembrie 1863.

Ioan Patiti'a, Adm. protopopescu si Insp. scolaru.

Nr. 52.—2

Publicare de Concursu.

Devenindu Postulu de Notariu in Comun'a Saliscei vacantu, cu care este impreunatu afara de alte venituri merunte unu salariu de 300 fl. v. a., se escrie prin acestu Concursu.

Voitorii de a ocupa acestu postu au de a-si asterne petitiunile lor bine instruite si timbrate la subsrisulu Inspectoratu in terminu de 4 septemani computatu de-la datulu de fatia.

Sabiu in 15 Octobru 1863.

Inspectoratulu Saliscei.

Editor'a si tipariulu tipografiei diecesane.